

**SEFERBERLİK VE SAVAŞ HALİNE İLİŞKİN HARP  
SANAYİİ FAALİYETİNİN YÜRÜTÜLMESİ  
HAKKINDA KANUN**

**Kanun Numarası** : 4083  
**Kabul Tarihi** : 28/2/1995  
**Yayımlandığı Resmî Gazete** : Tarih: 8/3/1995 Sayı: 22221  
**Yayımlandığı Düstur** : Tertip: 5 Cilt: 34

**Amaç**

**Madde 1** – Bu Kanunun amacı; Türk Silahlı Kuvvetlerinin seferberlik ve savaş halinde ihtiyaç duyacağı her türlü harb sanayii ürünü olan silah, mühimmat, araç, gereç, teçhizat, malzeme ve yedek parçalar ile bunların kullanılmasına ait hizmetlerin milli sanayiinin kaynak ve üretimleriyle karşılanması için gerekli hazırlıkların barıştan itibaren yapılmasına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

**Kapsam**

**Madde 2** – Bu Kanun, harp sanayii faaliyetinin yürütülmesi için barış döneminden itibaren yapılacak hazırlık, planlama ve teşkilatlanmayı, Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı olan her türlü harb sanayii ürününü üretebileceği tespit edilen kamu ve özel kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzelkişilere ait görev ve sorumlulukları kapsar.

**Tanımlar**

**Madde 3** – Bu Kanunda geçen;

a) Seferberlik : Devletin tüm güç ve kaynaklarının başta askeri güç olmak üzere, savaşın ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde hazırlanması, toplanması, tertiplenmesi ve kullanılmasına ilişkin bütün faaliyetlerin uygulandığı hak ve hürriyetlerin kanunlarla kısmen veya tamamen sınırlandırıldığı hali,

b) Seferberlik Hali : Seferberlik faaliyetinin başlatıldığı gün ve saatten, kaldırıldığı güne kadar devam eden durumu,

c) Savaş : Devletin bekasını temin etmek, milli menfaatleri sağlamak ve milli hedefleri elde etmek amacıyla, başta askeri güç olmak üzere Devletin maddi ve manevi tüm güç ve kaynaklarının hiçbir sınırlamaya tabi tutulmadan kullanılmasını gerektiren silahlı mücadeleyi,

d) Savaş Hali : Savaş ilanına karar verilmesinden, bu halin kaldırıldığının ilan edilmesine kadar devam eden süre içinde, hak ve hürriyetlerin kanunlarla kısmen veya tamamen sınırlandırıldığı durumu,

e) Harp Sanayii : Yurt içinden sağlanan harp silah, mühimmat, araç, gereç, teçhizat,

malzeme, yedek parçalar ve bunların kullanılmasına ait her türlü hizmet ile Silahlı Kuvvetlerin yurt dışından sağlanan ihtiyaçlarının milli sanayii imkanlarıyla karşılanması amacıyla, milli sanayiın seferberlik ve savaş hali şartlarına göre düzenlenmesi ve üretimin planlanması faaliyetini,

f) Prototip İmali : Üretime esas teşkil edecek numune üretimini, ifade eder.

### **İlkeler**

**Madde 4** – Harp sanayii faaliyetinin planlanmasında ve yürütülmesinde aşağıdaki ilkeler esas alınır.

a) Harp sanayii faaliyetinin ana gayesi; Türk Silahlı Kuvvetlerinin seferberlik ve savaş halinde ihtiyaç duyacağı her türlü harp sanayii ürününün ve hizmetlerinin milli sanayiinin kaynak ve üretimleri ile azami ölçüde yurt içinden karşılanması için, barıştan itibaren başlanarak mevcut sanayiinin kapasitesinin ayrıntılı olarak değerlendirilmesidir.

b) Harp sanayiinin tanziminde ana unsurları oluşturan istihdam, kaynak, üretim, stoklar ve ihtiyaçlar istatistiki tahminlerle sağlıklı olarak düzenlenir.

c) Seferberlik ve savaş haline ait ihtiyaçlar azami ölçüde eksiksiz tespit edilerek, kaynak israfına sebep olacak uygulamalardan kaçınılır.

d) İhtiyaçların yurt dışından tedarik yolu ile karşılanması gerektiğinde, harp sanayii ürünlerinin teknoloji transferi suretiyle yurt içinde imali ve bu şekilde kaynak tasarrufunun sağlanması ve üretim potansiyelinin artırılması hedef alınır. Bununla birlikte, yurt içinde üretilemeyen mallar için yurt dışı kaynakların planlanması esastır.

e) Silahlı Kuvvetlerin ihtiyaçlarının öncelikle kamu kurum ve kuruluşlarınca, bu mümkün olmadığı takdirde özel sektörden karşılanması esastır. Ancak, özel sektörü teşvik etmek amacıyla, kamuya tanınan özel imkanların bu sektöre de sağlanması dikkate alınır.

f) Yeni yatırımlarda, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçları dikkate alınarak yapılacak tesinin üretim planlaması için özendirici teşviklere yer verilmesi sağlanır.

### **Genelkurmay Başkanlığının Görevleri**

**Madde 5** – Genelkurmay Başkanlığının bu Kanun kapsamındaki görevleri şunlardır:

a) Türk Silahlı Kuvvetlerinin harp sanayii kapsamındaki ihtiyaçlarını tespit etmek, önceliklerini belirlemek ve bu konuda Milli Savunma Bakanlığına öneride bulunmak.

b) İhtiyaçların üretim planlamalarının hazırlanması için, Milli Savunma Bakanlığına, teknik düzeyde yardım sağlamak.

c) Üretim faaliyetlerine ilişkin olarak talep edildiğinde, uygun test ve deney teçhizatı bulunan her türlü tesis ve alanı tahsis etmek.

### **Milli Savunma Bakanlığının Görevleri**

**Madde 6** – Milli Savunma Bakanlığının bu Kanun kapsamındaki görevleri şunlardır:

a) Türk Silahlı Kuvvetlerinin harp sanayii kapsamında değerlendirilen ihtiyaçlarının incelenmesi ve hazırlayıcı programların uygulanması için, Genelkurmay Başkanlığı ile koordine edilmek suretiyle gerekli birimi oluşturmak.

b) Harp sanayii ürünlerinin tedarik faaliyetleri için gerekli mali desteği sağlamak.

c) Harp sanayii ürünlerinden uygun bulunanların üretimi için gerekli çalışmaları yapmak ve üretim bilgilerinin muhafazasını sağlamak.

d) Bu Kanun kapsamındaki kamu ve özel kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilere ait kuruluşların personel ve araç erteleme işlemlerini yürütmek.

e) Harp sanayii faaliyetinin yürütülmesi sırasında ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlar arasında koordinatörlük yapmak.

### **Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Görevleri**

**Madde 7** – Sanayi ve Ticaret Bakanlığının bu Kanun kapsamındaki görevleri şunlardır:

a) Türk Silahlı Kuvvetlerinin harp sanayii kapsamında değerlendirilen ve belirlenen ihtiyaçlarının üretimi için, kamu ve özel kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilere ait işyerlerini kategorilerine göre tespit ederek Milli Savunma Bakanlığına bildirmek.

b) Milli Savunma Bakanlığı ile koordine etmek suretiyle, ilgili kurum ve kuruluşları seferberlik ve savaş hali planlamasına dahil etmek.

c) Yapımı öngörülen harp sanayii ürünleri için üretime esas olacak planlamayı yapmak veya yaptırmak.

d) Harp sanayii ürünlerinden uygun bulunanların üretimi için, Milli Savunma Bakanlığı ile protokol yapmak.

### **Diğer Bakanlıkların Görevleri**

**Madde 8** – Milli Savunma Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı hariç olmak üzere diğer bakanlıklar; kuruluşlarında ve denetimlerinde bulunan fabrika ve işyerlerinden hangilerinin harp sanayiine dönüştürülerek Türk Silahlı Kuvvetlerinin harp sanayii kapsamında değerlendirilen ihtiyaçlarını nasıl ve ne miktarda karşılayacaklarını Milli Savunma Bakanlığı ile koordine etmek suretiyle barış döneminden itibaren planlar ve seferberlik ve savaş hali planlamasına dahil ederler.

### **Kamu ve Özel Kurum ve Kuruluşlar ile Gerçek ve Tüzelkişilerin Görev ve Sorumlulukları**

**Madde 9** – Harp sanayiinde üretim yapmak üzere Milli Savunma Bakanlığınca seçilen ve bu Bakanlık ile aralarında mali ve idari hususlarda varılmış mutabakatı içeren protokol yapılmış bulunan kuruluş; prototipi yapmak, denemelerinde hazır bulunmak, talep edildiğinde üretim hazırlıklarını tamamlamak ve imalata ait bütün bilgi ve verileri projenin tamamlanmasını müteakip Milli Savunma Bakanlığına teslim etmekle yükümlüdür. Milli Savunma Bakanlığı, bu bilgi ve verileri kullanarak ihtiyacı istediği kuruluştan karşılamak hakkına sahiptir.

Kamu ve Özel kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzelkişiler; bu Kanun gereğince

kendilerine verilen görev ve yükümlölükleri yerine getirmek zorundadır.

### **Mali Hükümler**

**Madde 10** – Bu Kanunda belirtilen harp sanayii üretiminin gerçekleştirilebilmesi amacıyla Milli Savunma Bakanlığınca seçilen kuruluştta yapılması gereken değışikliklerin gerektirdiğı ödenek, bu Bakanlıkça belirlenen esaslara göre kendi bütçesinden karşılanır. Seçilen Özel kurum ve kuruluşun özendirilmesi için Milli Savunma Bakanlığınca gerekli mali destek sağlanır ve teşvik tedbirleri alınır.

Harp sanayii ihtiyacı için Kamu ve Özel Sektörce üretilen ürünler Milli Savunma Bakanlığınca tedarik edilir ve bedeli kendi bütçesinden karşılanır.

### **Ceza Hükümleri**

**Madde 11** – Bu Kanunun 9 uncu maddesindeki görev ve yükümlölükleri yerine getirmeyen kişiler ve kuruluşların sorumluları; fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediğı takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis ve kırk milyon liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Verilecek ceza, fiil seferberlik halinde işlenmiş ise bir misli, savaş halinde işlenmiş ise iki misli artırılarak hükmolunur.

### **Yönetmelik**

**Madde 12** – Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin esas ve usuller, Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikte belirtilir.<sup>1</sup>

### **Yürürlük**

**Madde 13** – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

### **Yürütme**

**Madde 14** – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

---

<sup>1</sup> 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 120 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan “Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulacak” ibaresi “Cumhurbaşkanınca çıkarılan” şeklinde değıştirilmiştir.

**4083 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA  
ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ  
TARİHLERİNİ GÖSTERİR TABLO**

| <b>Değiştiren Kanunun/<br/>KHK'nin veya İptal Eden<br/>Anayasa Mahkemesi<br/>Kararının Numarası</b> | <b>4083 Sayılı Kanunun Değişen<br/>veya İptal Edilen Maddeleri</b> | <b>Yürürlüğe Giriş Tarihi</b>                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| KHK/700                                                                                             | 12                                                                 | 24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018) |